

Medierne vil have holdninger, men gør os dumme undervejs

MEDIER

JACOB BIRKLER, FILOSOF, PH.D.

ALT FOR MANGE medier skaber holdepladser til blinde holdninger. Deltagelse og inddragelse i vores demokrati betyder ikke, at man blot har en holdning, men langt vigtigere, at man har en begrundelse. Holdninger skaber ikke viden, men det gør begrundelser. Vi har rigeligt med holdninger, hvilket flere medier bidrager til. I dag bliver vi alle tilskyndet til at ringe eller skrive til medier, hvis vi har en mening, holdning eller en vurdering om dagens emne. Lad i stedet flere vide bedre, men kun, hvis de har begrundelser med.

Som formand for Etisk Råd deltog jeg i talrige debatudsendelser i medierne, hvor alle som regel skulle mene noget, uden at mange nødvendigvis blev kloge undervejs. Det var især de store temaer om dødshjælp, organdonation og kunstig befrugtning, hvor mængden af holdninger som regel var vigtigere end mængden af viden. I dag er tendensen blevet mere udbredt og forsvars gennem den slidte frase: 'Det er godt, at vi tager debatten'. Efter fem minutter med tre holdninger uden argumenter lyder konklusionen: 'Det var godt, at vi tog debatten', selv om det kun er dumheden, der voksede undervejs.

Eksempelvis blev jeg spurgt, om jeg ville deltage i et debatprogram på Radio4 forleden. En radiokanal, der skal levere public service-radio til alle danskere via vores skatte kroner. Indledningsvis lod værten lytterne forstå, hvordan vi nu skulle have en vigtig debat om kunstig befrugtning. Til dette formål mente jeg

Det handler ikke om, at der er nogen, der ved bedre, men at der er nogen, der ved mere end dig og mig

øjensynligt alt for lidt og komplicerede sagen alt for meget. Men undervejs fik lytterne at vide, hvad Helle, Lotte og Leif tilfældigt mente, alt imens lytterne sank dybere ned i uvidenhed og misinformation om et særdeles vigtigt emne.

Holdninger er hurtige, hvor viden modsat kræver tid og slid. Men hvis vi ikke hjælper hinanden med det sidste, har demokratiet trange kår. Demokrati bygger ikke primært på retten til at synes noget, men derimod på retten til at vide noget mere om noget bestemt. Det afgørende er slet ikke at finde en holdning, men at skabe ny viden, der kan gøre os kloge.

Holdninger er hurtige, hvor viden modsat kræver tid og slid. Men hvis vi ikke hjælper hinanden med det sidste, har demokratiet

synes at være, at du hurtigt finder din egen personlige holdning og siden lancerer den på dit eget foretrukne sociale medie. Selvfølgelig må hvem som helst have holdninger til hvad som helst og når som helst, men det kræver ikke nødvendigvis mediering. En pointe, som ofte står i skyggen af den kendsgerning, at noget kan være sandt eller falsk og rigtigt eller forkert.

Det handler ikke om, at der er nogen, der ved bedre, men at der er nogen, der ved mere end dig og mig. Det handler ikke om meninger og holdninger, men om viden. Det er både skadeligt og farligt, hvis alt er lige meget. Sagen er den, at vi er langt bedre stillet med en erkendelse af vores egen uvidenhed, hvorigennem vi tillader os selv at blive kloge.

Det er hurtigt at mene noget, men det tager tid at vide noget. I dag appelleres til vores holdninger, som skal ytres i snart sagt enhver sammenhæng. Det gælder sociale medier, som primært er envejskommunikation i holdninger og meningsudbrud. Langt værre er imidlertid de mere etablerede mediers iver efter en debat med menigmands holdninger, der efterlader os alle dummere, fordi selve grundlaget for debatten mangler. Resultatet er et holdningssamfund, hvor tomme tønder buldrer, uden at det gavner nogen.

Viden uden holdning er muligvis karakterløst, men holdning uden viden er formålsløst.